

Agulló és Agulló i Vidal

El *Diccionari de la literatura catalana* desconeix que Ferran Agulló (Girona, 1863 - Santa Coloma de Farners, 1933), autor de diversos llibres de poesia, prosa i teatre, i del *Llibre de la cuina catalana*, es deia Ferran Agulló i Vidal, que era la forma –amb els dos cognoms– com signava els seus llibres. També ho desconeix *Enciclopedia.cat*.

No sap copiar bé les notes

Lluís Maria Todó segueix, a l'hora de redactar les notes a peu de pàgina de la seva versió de *L'educació sentimental* de Flaubert (Destino), una edició francesa concreta. Normalment, les dona escapçades. En un cas, sense adonar-se del mal que fa escurçant-la a ulls clucs. Vegem-lo. Quan Flaubert parla de la proclama de Cavaignac que anuncia que la insurrecció del 1848 ha estat vençuda, l'edició francesa que segueix Todó anota que el general Cavaignac, governador d'Algèria el mes de març del 1848 i posteriorment ministre de la Guerra ("gouverneur de l'Algérie en mars 1848, puis ministre de la Guerre"), havia rebut al juny poders dictatorials de l'Assemblea per a reprimir la insurrecció. Todó deixa la nota reduïda a això: "General, i posteriorment ministre de la Guerra, encarregat de reprimir la insurrecció". En suprimir que havia estat governador d'Algèria i mantenir el "puis ministre" ("posteriorment ministre") que ve tot seguit, afirma que va ser ministre de la Guerra amb posterioritat als fets descrits per Flaubert, és a dir, després d'haver reprimat la insurrecció. Ignorem si les notes també són subvencionades per la Institució de les Lletres Catalanes.

Un plural ben singular

El DIEC2 manté l'invent del DIEC1 segons el qual *feram* passa de singular a plural quan en lloc de referir-se al conjunt d'animals silvestres es refereix a l'aviram. *Aviram*, però, es manté singular.

Espru va trobar en Villangómez una ànima poètica bessona, com descobreix la seva correspondència

Salvador Espru, ja des de final dels anys 40, era, com Carles Riba, un poeta consultat. Els nous poetes buscaven la seva protecció, el seu padrinatge, el seu elogi, el seu aval. L'agost del 1951, en tornar a Barcelona de vacances, va trobar a casa un llibre de poesia d'un autor que coneixia personalment i que tenia just la seva edat, 38 anys, l'eivissenc Marià Villangómez. Era *Els dies*. Espru li escriu el 17 d'agost una targeta en la qual li manifesta que l'obra li ha agradat moltíssim i que procurarà de parlar-ne un dia o un altre, "tal com ella i vós us mereixeu".

Aquest dia hipotètic es materialitza dues setmanes més tard, exactament el 2 de setembre. Es tracta d'una carta extensa que vessa d'elogis –"meravellós llibre"– i de consideracions molt pensades. Espru li comenta que ha de suportar dia rere dia, any rere any, "tanta confidencial mediocritat, tanta injustificada complaença vanitosa, que arribo de vegades fins a oblidar el sentit profund d'això que anomenem Poesia i miro amb prevenció i desconfiança, fins i tot amb positiu odi, l'enfilall de ratlles i ratlles, més o menys curtes, que amb la pretensió d'ésser versos, em sotmeten sense mida ni treva al meu forçat aplaudiment". I de sobte continua: "Vingut amb tanta discreció com elegància, un veritable missatge, una obra resplendent, sàvia i plena de bellesa, que em retorna a la possibilitat de la fe, a la creença en el màgic camí perdut, a l'esgarrifament de l'emoció". La "impressió primària i dominant" que li deixa la lectura del llibre l'ha fet pensar en Valéry, en Guillén, en el millor mossèn Costa.

Les dues cartes inicien una correspondència que s'aturarà amb la mort de Salvador Espru, i que consta de 86 documents, els que recull la carpeta 49 de l'arxiu que Marià Villangómez llegà a l'Institut d'Estudis Eivissencs.

Pocs anys després de les dues primeres cartes, Espru podrà també admirar el prosista Villangómez, gràcies a la lectura de l'original de *L'any en estampes*. En una carta del 27 d'agost del 1954, li comenta que "la vostra prosa és d'una distinció i d'una elegància extraordinàries, sòbria, equilibrada, ponderadíssima, d'un enorme valor poètic, plena de tendresa i de pietat".

L'Arxiu Villangómez ha impedit la reproducció completa de les cartes, però l'estudiós Jaume Marí i Prunella, a més de descriure-les, i d'extreure'n fragments, les ha pogudes analitzar a fons, cosa que li ha permès d'estudiar la relació entre tots dos escriptors, una relació de respecte i admiració mutus, plena de coincidències biogràfiques, culturals i artístiques. Ho exposa a l'estudi de l'Abadia de Montserrat *La "Carpeta 49": de Salvador Espru a Marià Villangómez*. Espru veu en Villangómez, demostra la correspondència, una ànima poètica bessona, la mateixa sensibilitat artística, el mateix sentit de la llengua. Allò que Espru valorava més en Villangómez és que era, com ell, un poeta arrelat a la terra, identificat amb la terra. Malauradament, no disposem de les cartes enviades per Villangómez a Espru, potser destruïdes.

Salvador Espru i Marià Villangómez compartien una mateixa sensibilitat poètica, cultural i lingüística.